

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

SUPPORT DE CURS

BĂRIERE SI MODELUL SOCIAL AL DIZABILITĂȚII

Formator: Marcu Dănuț

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

BARIERE SI MODELUL SOCIAL AL DIZABILITATII

1. Barierele dizabilității

a) Bariere fizice

Barierele fizice sunt obstacolele din mediul construit sau din infrastructură care îngreunează sau împiedică accesul și participarea persoanelor, în special a celor cu dizabilități.

În cadrul Disability Studies, acestea sunt considerate un factor major care contribuie la dizabilitate în sens social, deoarece limitează participarea, nu condiția medicală în sine.

Exemple de bariere fizice:

- **Clădiri inaccesibile**
  - lipsa rampelor de acces
  - uși prea înguste pentru scaune rulante
  - lipsa lifturilor sau lifturi neadaptate
- **Transport public neadaptat**
  - autobuze fără rampă sau platformă
  - stații fără semnalizare accesibilă
  - lipsa anunțurilor audio/vizuale
- **Spații publice neprietenoase**
  - trotuare înguste sau cu obstacole
  - borduri înalte fără rampe
  - lipsa semafoarelor sonore
- **Lipsa adaptărilor tehnologice**
  - absența ascensoarelor adaptate
  - lipsa semnalizării tactile pentru persoane cu deficiențe de vedere

De ce sunt importante?

Din perspectiva Social model of disability, aceste bariere sunt esențiale deoarece:

- nu dizabilitatea „în sine” limitează persoana
- ci mediul care nu este proiectat pentru diversitate
- eliminarea barierelor crește autonomia și incluziunea

👉 Acestea nu „produc” dizabilitatea în sine, dar o amplifică.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

b) Bariere atitudinale

Țin de mentalități, prejudecăți și stereotipuri:

- discriminare sau marginalizare
- percepția că persoanele cu dizabilități sunt „dependente” sau „incapabile”
- lipsa de încredere în capacitățile lor
- stigmatizare socială

O persoană cu dizabilitate intelectuală aplică pentru un loc de muncă și îndeplinește cerințele de bază ale postului. Totuși, angajatorul refuză să o angajeze deoarece consideră că „nu se va descurca” și că ar fi „prea dificil de integrat în colectiv”, fără să îi testeze efectiv competențele.

☞ Acesta este un exemplu de **barieră atitudinală**, deoarece dificultatea nu vine din capacitatea reală a persoanei, ci din prejudecățile și stereotipurile angajatorului.

☞ Aceste bariere sunt adesea cele mai greu de schimbat.

c) Bariere curriculare (educaționale)

Apar în sistemul de învățământ:

- programe rigide, neadaptate nevoilor individuale
- lipsa materialelor accesibile (Braille, audio, limbaj simplu)
- evaluări standardizate care nu țin cont de diversitate
- lipsa sprijinului educațional personalizat

Un elev cu deficiență de vedere participă la orele de matematică, însă manualele și fișele de lucru sunt disponibile doar în format tipărit obișnuit, fără versiuni Braille sau audio. În plus, profesorul folosește doar materiale vizuale la tablă, fără descrieri verbale sau adaptări.

☞ Acesta este un exemplu de **barieră curriculară**, deoarece dificultatea nu ține de capacitatea elevului, ci de faptul că metodele și materialele educaționale nu sunt adaptate nevoilor sale.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Accreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

2. Modelul medical vs. modelul social

Modelul medical al dizabilității

Modelul medical al dizabilității (Medical model of disability) explică dizabilitatea ca fiind o **problemă a individului**, cauzată de o deficiență fizică, senzorială sau psihică.

Conform Medical model of disability:

- dizabilitatea este văzută ca o problemă a individului
- accent pe diagnostic, tratament și „corectare”
- scopul este reducerea sau eliminarea deficienței
- persoana este „pacient” care trebuie „reabilitat”

 Limitare: ignoră rolul mediului social în crearea dificultăților.

Caracteristici principale:

- se concentrează pe **diagnostic și tratament**
- consideră dizabilitatea ca o **afecțiune ce trebuie „corectată” sau „reabilitată”**
- accent pe **intervenții medicale și recuperare**
- persoana este văzută mai degrabă ca **pacient**

Exemplu:

O persoană cu dificultăți de mers este considerată „dezabilitată” din cauza problemei sale fizice, iar soluția este tratamentul medical, terapia sau protezarea pentru a „reduce” deficiența.

Limitare:

Modelul medical nu ia în considerare suficient faptul că dificultățile apar și din **mediul social inaccessibil**, nu doar din condiția persoanei.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

● Modelul social al dizabilității

Modelul social al dizabilității (Social model of disability) explică dizabilitatea ca rezultat al **barierelor din societate**, nu ca o problemă a individului.

Conform Social model of disability:

- dizabilitatea nu este doar o condiție medicală
- este rezultatul interacțiunii dintre deficiență și barierele societății
- problema principală este mediul inaccesibil, nu persoana
- accent pe incluziune, accesibilitate și drepturi

👉 Exemplu: o persoană în scaun rulant nu este „dezabilitată” de condiția sa, ci de lipsa rampelor și a accesului.

Ideea principală:

Dizabilitatea apare atunci când o persoană cu o anumită deficiență întâlnește **obstacole fizice, atitudinale sau sociale** care îi limitează participarea.

Caracteristici:

- pune accent pe **societate, nu pe individ**
- consideră că problema este **lipsa accesibilității**
- promovează **incluziunea și egalitatea de șanse**
- susține eliminarea barierelor (rampe, adaptări, atitudini pozitive)

Exemplu:

O persoană cu deficiență locomotorie nu poate intra într-o clădire fără rampă. Conform modelului social, problema nu este persoana, ci **clădirea inaccesibilă**.

Concluzie:

Modelul social arată că dizabilitatea este produsă de interacțiunea dintre individ și societate, iar soluția este **adaptarea mediului pentru toți**.

Concluzie

- Modelul medical se concentrează pe individ și „vindecare”.
- Modelul social se concentrează pe societate și eliminarea barierelor.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Accreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- Barierele fizice, atitudinale și curriculare sunt esențiale în înțelegerea dizabilității ca fenomen social.

Comparație scurtă: modelul medical vs. modelul social al dizabilității

Model medical	Model social
Dizabilitatea este o problemă a individului	Dizabilitatea este o problemă a societății
Accent pe diagnostic și tratament	Accent pe eliminarea barierelor
Persoana este văzută ca pacient	Persoana este văzută ca cetățean cu drepturi
Scop: „corectarea” deficienței	Scop: incluziune și accesibilitate
Exemplu: terapie, reabilitare	Exemplu: rampe, adaptarea școlii și a mediului

👉 Concluzie:

Modelul medical se concentrează pe „ce este în neregulă cu persoana”, iar modelul social pe „ce este în neregulă cu mediul”.

Exemple practice de adaptare a mediului educațional pentru incluziune

Adaptarea mediului educațional urmărește eliminarea barierelor și sprijinirea participării tuturor elevilor, în spiritul Social model of disability.

1. Adaptări ale materialelor didactice

- manuale în Braille sau format audio pentru elevii cu deficiențe de vedere
- texte simplificate sau schematizate pentru elevii cu dificultăți de învățare
- materiale digitale interactive (video, animații, prezentări)

2. Adaptarea metodelor de predare

- explicarea verbală a conținutului scris pe tablă
- utilizarea exemplelor concrete și a demonstrațiilor practice
- învățare pe pași mici (fragmentarea sarcinilor)
- lucrul în grup pentru sprijin între elevi

3. Adaptarea evaluării

- timp suplimentar la teste și examene
- evaluare orală în loc de scris (sau invers, după nevoi)
- subiecte adaptate ca nivel de dificultate

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- utilizarea calculatorului sau a tehnologiei asistive

4. Adaptarea mediului fizic școlar

- rampe de acces și lifturi
- bănci ajustabile și spațiu pentru scaun rulant
- semnalizare vizuală și auditivă
- iluminare adecvată în clase

5. Sprijin personalizat

- profesor de sprijin
- consiliere școlară
- plan educațional individualizat (PEI)
- tutoriat între elevi (peer support)

Concluzie

Toate aceste adaptări urmăresc reducerea barierelor din școală, astfel încât fiecare elev să poată participa activ la educație, indiferent de dificultăți.